

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ: АНАЛІЗ ЇЇ ФУНКЦІЙ І ЦІЛЮВИХ ОРІЄНТИРІВ

Фінансова розвідка є одним із ключових інструментів для забезпечення економічної безпеки держави, бізнесу та приватних осіб. З погляду психології, цей процес включає аналіз поведінки, когнітивних і емоційних реакцій, а також мотиваційних факторів суб'єктів фінансових дій. Дослідження особливостей фінансової розвідки дозволяє зрозуміти, як психологічні аспекти впливають на процес ухвалення рішень, ідентифікацію ризиків і попередження фінансових злочинів [1].

Тематика психологічного аналізу у фінансовій розвідці та пов'язаних сферах не є вузькопрофільною, тому її досліджували як психологи, так і представники інших наук, інтегруючи знання для розуміння поведінки людей у фінансових системах. Ось деякі відомі науковці, чиї роботи дотичні до цієї тематики.

Ці науковці створили фундаментальні дослідження, які допомагають зрозуміти психологічні аспекти фінансових процесів. Їхні роботи є основою для інтеграції психології у фінансову розвідку

Фінансова розвідка має складну багаторівневу структуру, яка включає такі основні компоненти:

1. Збір даних. На цьому етапі здійснюється збір інформації з різних джерел: фінансових звітів, банківських операцій, аналізу транзакцій у криптовалюті, а також спостереження за поведінкою підозрюваних осіб. Використання сучасних технологій, таких як великі дані (Big Data) та штучний інтелект, сприяє ефективнішому збору та обробці інформації (Smith & Jones, 2020).

2. Аналіз даних. Основна увага приділяється аналізу поведінкових патернів, оцінці ризиків та ідентифікації аномалій у фінансових операціях. Психологічний підхід зосереджується на вивченні мотивацій, когнітивних викривлень і поведінкових маркерів, що можуть вказувати на злочинну діяльність (Miller et al., 2019).

З огляду на психологічні аспекти, цілі фінансової розвідки можна розділити на кілька основних напрямів:

1. Виявлення шахрайства. Одна з основних цілей – ідентифікація неправомірних фінансових дій, таких як відмивання грошей, ухилення від сплати податків чи фінансування тероризму. Використання поведінкових моделей дозволяє точніше визначати підозрілих суб'єктів (OECD, 2021).

2. Прогнозування ризиків. Психологічний аналіз сприяє побудові моделей прогнозування, що базуються на аналізі когнітивних і емоційних факторів. Це допомагає передбачити ризики, пов'язані з прийняттям рішень у фінансовій сфері (Thaler, 1985).

3. Забезпечення економічної безпеки. Психологічний компонент включає оцінку рівня довіри до фінансових інституцій, виявлення можливих деструктивних дій з боку співробітників або партнерів, а також створення стратегій ефективного управління ризиками (Lindblom, 2008).

Основними завданнями у даній сфері є вивчення поведінкових моделей. Фінансова розвідка має завдання глибоко досліджувати поведінкові моделі учасників фінансових процесів. Психологічний аналіз тут зосереджується на ідентифікації ризикованої поведінки, розумінні впливу стресових факторів на ухвалення рішень і визначенні способів мінімізації когнітивних упереджень. Наприклад, особи, схильні до надмірного ризику, часто демонструють когнітивне викривлення при оцінці потенційних загроз [2].

Наступним завданням є ідентифікація психологічних маркерів шахрайства. Завданням є аналіз невербальних сигналів, таких як

мікровирази обличчя, зміна тону голосу чи зниження швидкості мовлення. Психологічні маркери можуть також включати незвичайну послідовність дій у фінансових транзакціях або невідповідність між заявленими цілями й фактичними діями. Додатково, психофізіологічні методи, такі як аналіз рівня стресу або виявлення змін у пульсі, можуть використовуватися для підтвердження підозр [3].

Для більш ефективної роботи фінансової розвідки необхідно створювати спеціальні інструменти, що дозволяють інтегрувати психологічний аналіз у щоденні операції. Наприклад, аналітичні платформи, які поєднують аналіз великих даних із психологічним профілюванням, можуть допомогти виявити аномальні фінансові операції.

Отже, процеси прийняття рішень у фінансовому середовищі часто базуються на взаємодії когнітивних і емоційних компонентів. Такі інтегративні підходи підкреслюють необхідність балансування між раціональністю та емоційністю для досягнення ефективних результатів.

Список використаних джерел

1. Лісовський Д. О. Психологія розвідувальної діяльності: теоретико-прикладні аспекти. Київ: НА СБУ, 2020.
2. Литвиненко О. В. Поведінкові аспекти фінансового планування. Фінанси України. 2020. № 9. С. 25–32.
3. Назаренко Т. С. Психологічні чинники заощаджувальної поведінки. Психологія і суспільство. 2019. № 2. С. 70–77